

17.1.50, יום ג' כח' טבת

אשכול: א) ספיר ראה שיש בגרמניה אפשרות של רכישת צנורות בזול:

50 דולר הסון במקום 100, ואפשר מיד לקחת אוהם. נחוצים דולרים 150.000 דולר.

ב) תקציב הסוכנות - 40 מיליון ל"י, בתוך זה 6 מיליון פונט (3 קיבל כבר

מהממשלה). הבטחון מקבל 50% ממגביות העולם, פרט לאנגליה, אמריקא וקנדה,

זה מגיע ל-2,3 מיליון ל"י. אשכול מבקש להעביר לו סכומים אלה. הדבר לא

נראה לי - חשוב שלבטחון יהיו מקורות הכנסה מבחוץ ויקטן תקציב הבטחון של

המדינה ממסים, ותקציב יוחר אמצעים לההישבות ושכון - היוצרים נכסים, ויגדל

הקרדיט של המדינה.

- ישיבת הממשלה.

- הזמנתי אמש מפ"מ. באו חזן, יערי, ארם, בן-יהודה, י. בן-אהרון, אמרתי

להם שמשיחות אישיות שהיו לי עם חבריהם (יערי, חזן, י. בן-אהרון) יש לי

רושם שהם רוצים להצטרף לממשלה, אך יש קשיים, והמו"מ עם מפאי לא התקדם

בהרבה. החלטתי לעשות צעד לחקל על כניסתם. צעד זה לא בא במקום המו"מ עם

המפלגה, אלא מתוך חשש שלא יתגברו במו"מ זה עם המפלגה על הקשיים. כראש ממשלה

לא השתתפתי ולא אשהחף במו"מ הבין-מפלגתי. במידה שיכולתי עזרהי לכך. הפעם

אני פונה אליכם כראש הממשלה, שזכותי היא לפרק ולהרכיב ממשלה, בוויכוח על

סקירה עם פתיחת המושב קראתי להרחבת הקואליציה וקבעתי שזה יסודות (הקראתי

בפני הנוכחים ששת היסודות) שנוסחו על ידי, אמנם מתוך התאמה להשקפתי ולקוי-

היסוד של תכנית הממשלה, אלא בצורה כזו שלפי מיטב ידיעתי לא יתנגד במלה

לתפיסת מפ"מ כפי שאני מכיר אותה.

אם מפ"ם מוכנה לקבל יסודות אלה כיבוד לקואליציה - בלי פירוס *חר -

אני מוכן לפרק הממשלה ולהרכיב ממשלה חדשה מתוך כוונה שבממשלה החדשה ישחתפו כל המפלגות, של הממשלה הזמנית. אם מי שהוא לא ירצה לא יפריע הדבר לקואליציה, אבל המטרה היא כל מפלגות הממשלה הזמנית. אין צורך שיענו לי מיד - אלא ישקלו ויחננו השובה.

בן אהרון בכל זאת ענה מיד: פירוש הצעתי שהם יכנסו כמיעוט לממשלה, וכשתתקורר שאלה על מסים וכדומה - יוחלט נגד דעתם, מה בצע איפוא, גם יערי אמר משהו מעין זהו. אמרתי להם שאיני רואה אפשרות בשלוש שנים אלה שיהיו רוב, אלא אם תחול מהפכה בלתי צפויה, ואם הם רוצים להיות רוב - הרי זה איאפשר אתנו. ~~אז~~ חזן קם אז ואמר שהם ישקלו הדבר ויחננו השובה. אולי יצרפו ~~אז~~ הצעתי למו"מ עם מפא"י. אמרתי - שאל יערכבו אותי עם המפלגה, אם כי אני חבר המפלגה ולא אעשה דבר נגדה, אבל לא אפעל כראש הממשלה לפי הוראות המפלגה, כאשר נהגתי גם בסוכנות, והדבר ידוע לבר יהודה וי. בן-אהרון.

בזאת נפרדנו.

- בממשלה המשך הבירור "הדתי".

- אכלתי צהרים עם מורגנטוי ומזכירתי ועם קפלן. מסרתי לו על צרכי הבטחון בחו"ל, וקפלן נחץ לו תמונה מהמצב הכספי והכלכלי של המדינה: תקציב רגיל, בטחון וביטוח; יבוא ויצוא, הרחבת הייצור ובעיות היסוד של הכלכלה. מורגנטוי מסר לנו תמונה מהמצב באמריקא וסיכויי המגבית וגם על שיחתו עם אצ'סון. למצרים מכניסים רק נשק "זעיר", והוא מקווה לשלום בינינו ובין עבדאללה.

קבעתי אחר פגישה ליום ו', בשבת יאכל אצלי.

- בערב שיחה עם בן-אהרון. הצעתי לדעתו לא מספיקה לכניסתם, כי יתעוררו שאלות מיד, ואם יחלקו הדעות יהיו במיעוט, או שיצטרכו לצאת או שיצטרכו להכנע, ואינם רוצים בשתי הדברים. שאלתי: פירוש הדבר שאין אחס יכולים להצטרף לממשלה - אלא אם המפלגה תקבל להפרע הכניסתם? לא נתן תשובה מניחה הדעת, אלא שאל אם אפשר יהיה להתייעץ בכל שאלה סין שתי המפלגות בממשלה. אמרתי לו שאני שולל סידור כזה, איני רוצה ממשלה בתוך ממשלה, אבל יחסיס בין חברים (והרבה חלוי בכך מי יהיו חבריהם בממשלה) מאפשרים שיחות מוקדמות ובירורים לא מחייבים ולא קבועים, שכידם לסלק הרבה קשיים.

- בערב באו אצלי רוקח וברנשטיין, מטעם הכלליים. ברנשטיין הביע פליאה על רצונו להצטרפותם. הטוב המרלמנסרי של הממשלה טוב, יש רוב גדול. בממשלה הזכנית עבדו יחד, כי היה צדק ענין אחד - המלחמה, עכשיו העיקר שאלות כלכליות, ויש חילוקי דעות. הוא הציע לפני שנה יצוא חפשי של מטבע ויבוא מלאכותי של מצרכים, לשם הוזלה. לא שמעו לו. עכשיו זה כבר לא אפשרי.

הם בינתיים גדלו פי שלושה, אולם בהרכב הממשלה נחשב רק עם חוצאות הבחירות. מצטרפים אליהם רוויזיוניסטים ואנשי מפא"ד ומכל החוגים. משרד התעשייה והמסחר נהרמן מתכנן - הם איפוא יהיו אפס בממשלה, ולא יחשבו עם דעתם, ובכך למה.

אמרתי לו - שהמלחמה עם הערבים עברה לפי שעה - אבל עול הבטחון כבר כאשר היה, וההפקיד העיקרי - קליטת עולים - מחייב מאמץ עצום וכללי של כל החוגים הציוניים. ויש צורך במפ"מ ובכלליים לזאת בעול. המחלוקת היא בעיקר בבעית שני הסקטורים - הפועלי והקפיטליסטי, במטקנו, יש להסלים עם הצורך

בשניהם, אי אפשר ליישב הארץ בלי סקסור חלוצי, ואי אפשר לבנות הארץ בלי הון פרטי, והממשלה מוכרחה לעמוד מאחרי שניהם. יהיו חילוקי הדעות, וכריעו נגד דעתם – גם כשהם עומדים בחוץ מכריעים נגד דעתם, ואין הם בורחים מהמדינה. לא חמיד יכריעו נגד דעתם, כי המשותף מרובה על הספוגב עליהם לחת חסובה לגופה של השאלה: אם רוצים להצטרף, ואז נדון על התנאים.

18.1.50, יום ד' כס' טבת

בועדה ועדת החוקה וועדת חוץ – על שאלת ירושלים. נדחתה הצעת חירות. ברנשטיין הסתלק מהצעת הכלליים לקבוע בסעיף א' של החוקה – ירושלים כבירה. הוא הסביר שהם רצו בזאת כדי למנוע העברה, עכשיו כשעברו אין צורך בחוק. רביט התנגדו לכל הצהרה.

הצעתי הצעת הממשלה. זיאמה חוקף אותה בשורה של "הואיל" – ולא התנגדתי להצעתו. אולם חרות הציע תיקון ומפ"מ תמכה בהם להוסיף אחרי המלה ירושלים – "השלמה". התיקון לא נתקבל, הם הודיעו על הסתייגות, הודעתי שהממשלה תראה בהוספה זו לא תיקון – אלא הצעה מתנגדת, ותדרוש להצביע על הצעה אחת נגד השניה. אם הם רציניים – הרי תיקון זה כחייב צה"ל לצאת כחר למלחמה. אם לא – זוהי הפגנה ריקה – ומזיקה שפוגעת בהרגשה יהודית ומתגרה בנצרות ובאיסלם.

– שיחה עם חזן. סיפרתי לו על שיחותי עם מפ"מ וכלליים. מפ"מ כנראה לא תצטרף – כי מעמידה תנאים בלתי אפשריים. היה לנו גם וויכוח ארוך על חוק אזרחות.